

Sygn. akt II CSK 555/15

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

SSN Antoni Górski

Protokolant Anna Banasiuk

w sprawie z powództwa "F." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w J. i P. K.

przeciwko "G." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w N.

w upadłości likwidacyjnej

o rozwiązanie spółki,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 20 maja 2016 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej "F." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
od postanowienia Sądu Apelacyjnego

z dnia 5 marca 2015 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2014 r., Sąd Okręgowy w P. w uwzględnieniu powództwa F. sp. z o.o. i P. K. orzekł na podstawie art. 271 pkt 1 k.s.h. o rozwiązaniu pozwanej sp. o.o. G. w N., ustanowił likwidatora oraz określił jego wynagrodzenie.

W toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, Sąd Rejonowy, postanowieniem z dnia 11 lutego 2014 r. ogłosił upadłość strony pozwanej z możliwością zawarcia układu.

Po wniesieniu apelacji od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 25 kwietnia 2014 r., Sąd Rejonowy zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego z postępowania z możliwością zawarcia układu na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego.

Zaskarżonym postanowieniem, Sąd Apelacyjny naniu uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji i umorzył postępowanie.

W uzasadnieniu wyjaśnił, że w razie ogłoszenia upadłości spółki z o.o. w czasie trwania sprawy o jej rozwiązanie, postępowanie sądowe jako bezprzedmiotowe podlega umorzeniu. Ogłoszenie upadłości powoduje bowiem rozwiązanie spółki z o.o. z mocy art. 270 pkt 3 k.s.h., prowadząc tak jak w przypadku rozwiązania w trybie art. 271 k.s.h. do likwidacji jej majątku.

W skardze kasacyjnej, strona powodowa F. sp. z o.o. zaskarżając postanowienie Sądu drugiej instancji w całości, wniosła o jego zmianę przez oddalenie apelacji, ewentualnie jego uchylenie z przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego, a to art. 270 pkt 3 k.s.h., art. 271 pkt 1 k.s.h. w zw. art. 386 § 3 k.p.c., przez przyjęcie, że w związku ze zmianą trybu prowadzenia postępowania upadłościowego pozwanej spółki zachodzi podstawa do umorzenia postępowania o jej rozwiązanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z dniem 1 stycznia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2015 r., poz. 978, ze zm., zwana dalej u. p.r.), która m.in. uchyliła zawarte w ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 233, ze zm., dalej u.p.u.n.) regulacje dotyczące upadłości z możliwością zawarcia układu oraz zmieniła brzmienie niektórych przepisów k.s.h., w tym w szczególności art. 289 § 2. Zgodnie z art. 449 u.p.r., w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie tej ustawy wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe. Zatem w tej sprawie mają zastosowanie przepisy u.p.u.n., w wersji obowiązującej przed 1 stycznia 2016 r. Natomiast w odniesieniu do znowelizowanego przepisu art. 289 § 2 k.s.h., nowe jego brzmienie obowiązuje od 1 stycznia 2016 r. (art. 456 w zw. z art. 421 u.p.r.).

Podkreślić należy, że dla niniejszej sprawy wejście w życie u.p.r. miało drugorzędne znaczenie, o tyle, że w stosunku do pozwanej spółki zmianie uległ tryb prowadzenia upadłości z postępowania z możliwością zawarcia układu na postępowanie obejmujące likwidację majątku. Właśnie ten drugi tryb prowadzenia upadłości stanowi przyczynę rozwiązania spółki z o.o. w rozumieniu art. 270 pkt 3 k.s.h., bowiem tylko w tym wypadku celem upadłości jest doprowadzenie do wykreślenia spółki z rejestru. Natomiast w razie ogłoszenia upadłości układowej, spółka z o.o. nadal prowadzi działalność i istotą takiej formy postępowania upadłościowego nie jest jej likwidacja i w konsekwencji wykreślenie z rejestru.

Sąd drugiej instancji dokonując subsumcji prawa materialnego pod zaistniały skutek ogłoszenia upadłości likwidacyjnej pozwanej spółki stan faktyczny, w kontekście istnienia przedmiotu procesu o rozwiązanie spółki, skoncentrował się jedynie na przepisach art. 270 pkt 3 k.s.h. i art. 271 pkt 1 k.s.h., pomijając treść dalszych przepisów rozdziału 6, działu I, tytułu III k.s.h., normujących instytucję rozwiązania i likwidacji spółki z o.o.

Błąd rozumowania Sądu Apelacyjnego, który doprowadził do przyjęcia bezprzedmiotowości procesu w rozumieniu przepisu art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 386 § 3 k.p.c., polega na utożsamieniu przyczyn rozwiązania

spółki z o.o. z jej rozwiązaniem, które stosownie do art. 272 k.s.h. następuje dopiero po przeprowadzeniu likwidacji, z chwilą wykreślenia spółki z rejestru.

Analiza przepisów art. 270-272 k.s.h. prowadzi do wniosku, że rozwiązanie spółki przebiega dwuetapowo. Mianowicie, pierwszy etap jest efektem zaistnienia przyczyn wskazanych w art. 270 k.s.h., a także wyroku sądowego wydanego na podstawie art. 271 pkt 1 k.s.h., powodujących rozwiązanie spółki, po czym następuje drugi etap - faza likwidacji, która może dopiero doprowadzić do skutku rozwiązania spółki i w konsekwencji jej wykreślenia z rejestru (art. 288 k.s.h.).

Prawomocne orzeczenie sądu o rozwiązaniu spółki nie powoduje jej rozwiązania, lecz daje podstawę do wszczęcia postępowania likwidacyjnego (art. 274 § 1 k.s.h.). W przypadku upadłości spółki, jej rozwiązanie następuje po zakończeniu postępowania upadłościowego, z chwilą wykreślenia z rejestru (art. 289 § 1 k.s.h.). Zgodnie z art. 289 § 2 k.s.h., spółka nie ulega rozwiązaniu w przypadku, gdy postępowanie upadłościowe zostało zakończone w wyniku zaspokojenia wszystkich wierzycieli w całości lub zatwierdzenia układu albo gdy postępowanie upadłościowe zostało uchylone lub umorzone.

Z przywołanych przepisów wynika zatem, że w razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku spółki, do jej rozwiązania prowadzi zakończenie postępowania upadłościowego w sposób, który uzasadnia wniosek o wykreślenie spółki z rejestru.

W stanie faktycznym tej sprawy, nie zostało zakończone postępowanie upadłościowe, dające podstawę do wykreślenia pozwanej spółki z rejestru. Wobec tego uchylene wyroku sądu pierwszej instancji w przedmiocie rozwiązania pozwanej spółki i umorzenie postępowania w sprawie jest przedwczesne.

Postępowanie sądowe o rozwiązanie spółki z o.o., wszczęte na podstawie art. 271 pkt 1 k.s.h., w trakcie którego została ogłoszona upadłość likwidacyjna tej spółki, staje się bezprzedmiotowe dopiero z chwilą wykreślenia jej z rejestru (art. 289 § 1 k.s.h.).

Innym zagadnieniem jest kwestia ewentualnego zbiegu likwidacji prowadzonej w oparciu o przepisy k.s.h., z likwidacją uregulowaną w prawie upadłościowym. W takich okolicznościach, oczywistym jest że ze względu na cel

i charakter postępowania upadłościowego, którym jest ochrona interesów wierzycieli upadłej spółki, likwidacja w tym trybie wyprzedza likwidację majątku z k.s.h., która do czasu zakończenia postępowania upadłościowego powinna ulec wstrzymaniu (podobnie w wypadku gdy po uprawomocnieniu się wyroku rozwiązującego spółkę i wszczęciu likwidacji, zostanie ogłoszona upadłość obejmująca likwidację jej majątku).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c.

kc

jw